

Nr 134.

Av fru Svenson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.

Enligt gällande bestämmelser utgår fullt statsbidrag till avlönande av hemvårdarinnor per ett invånarantal av 4 000 för städer och 2 000 för landskommuner. Där synnerliga skäl föreligga kunna dock kommuner med mindre folkmängd få fullt statsbidrag. Kommunen skall i dylika fall kunna åberopa svagt skatteunderlag, stora avstånd inom kommunen och andra liknande omständigheter. Denna socialstyrelsens dispensmöjlighet synes hittills ha kommit till användning endast i ringa utsträckning. Om folkmängden inte uppgår till den stipulerade, får kommunen som regel vidkännas en minskning i högsta statsbidragsbelopp, varigenom kommunens andel av kostnaderna blir större. Detta har givetvis medverkat till att många mindre och medelstora kommuner tvekat att ordna social hemhjälp.

Socialstyrelsen har i år liksom i fjol föreslagit att bestämmelserna om maximering av statsbidraget i förhållande till folkmängden skola slopas. Styrelsen framhåller bl. a. att dessa bestämmelser missgynna småkommunerna, vilket icke torde kunna bestridas. Om grunderna för statsbidrag till hemvårdarinnor ändrades i den av socialstyrelsen föreslagna riktningen, skulle med all säkerhet intresset för denna verksamhet stimuleras i mindre kommuner. Det kan inte råda någon tvekan om att behovet av social hemhjälp är utomordentligt stort på landsbygden. Det borde ligga i linje med strävandena att höja den allmänna standarden på landsbygden att förbättra bidragsvillkoren för hemvårdarinneverksamheten i mindre kommuner. Om såsom vi förorda bestämmelserna om maximeringen av statsbidraget i förhållande till folkmängden slopas, bör dock alltjämt som riktpunkt gälla att folkmängden i städerna skall vara dubbelt så stor som i landskommunerna för erhållande av fullt statsbidrag.

Statsrådet och chefen för socialdepartementet har icke godtagit den av styrelsen föreslagna förbättringen av statsbidragen med hänvisning till rådande förhållanden. Departementschefen har icke heller gått med på att öka det antal hemvårdarinnor, till vilket statsbidrag skall utgå under 1951, med 100 såsom socialstyrelsen föreslagit. Om departementschefens förslag vinner riksdagens bifall, kommer någon ökning av statsbidragsberättigade hemvårdarinnor icke att ske. Med hänsyn till den ändring av bidragsgrunderna vi förordat bör riksdagen medgiva, att under år 1951 statsbidrag får utgå till högst 3 200 hemvårdarinnor, vilket torde kräva en höjning av ifrågavarande anslag till 3 milj. kr.

Departementschefen synes vara av den meningen att utbyggnaden av

hemvårdarinneverksamheten kommer att så gott som avstanna under de närmaste åren. Detta har föranlett departementschefen att kraftigt skära ned anslaget till prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor, även med hänsyn till att viss reservation kvarstår från föregående år.

Det synes emellertid vara i hög grad riskabelt att begränsa utbildningen av hemvårdarinnor. Det torde vara allmänt känt att bristen på hemvårdarinnor fortfarande är betydande särskilt när det gäller sökande till platser i landsbygdskommuner. Om hemvårdarinneverksamheten skall få den omfattning som den enligt vår mening bör få just på landsbygden, böra ansträngningarna inriktas på att vidmakthålla och helst öka rekryteringen till hemvårdarinneyrket. Staten måste vara beredd att göra reklam för denna utbildning genom ökad annonsering, så att allmänheten får kännedom om de möjligheter som finnas. Det synes därför vara välbetänkt att öka den summa som får tagas i anspråk för annonsering med 1 500 kr. såsom socialstyrelsen föreslagit. Även i övrigt synes anslaget till prov- och kompletteringskurser vara tilltaget i underkant. Enligt vår mening bör detta anslag höjas till 75 000 kr. för nästa budgetår, så att utbildningen av hemvårdarinnor inte behöver begränsas av brist på medel.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta *dels* att statsbidrag måtte utgå för högst 3 200 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor under kalenderåret 1951, *dels* att bestämmelserna om maximering av statsbidraget till hemvårdarinnor i förhållande till folkmängden slopas i enlighet med vad i motionen angivits och *dels* att anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr. till bidrag till avlöande av hemvårdarinnor för budgetåret 1950/51.

Stockholm den 25 januari 1950.

Gärda Svenson.

Torsten Bengtson.

Otto Niklasson.

S. G. W. Wahlund.